

«Не вірю»

МАРИНА КОНДРАТЬЄВА

Сучасний глядач не розпечений історичними стрічками. Режисери намагаються знімати фільми «про уродов та людей», беручи за основу сучасне життя. Це модно, це є наслідуванням статей кінокритиків, що постійно лають кіновиробників за те, що вони не звертають увагу на сучасну проблематику. З іншого боку, якщо ми звернемо увагу на пострадянський кінематограф, то стосовно сторічної тематики відразу впадає в око нав'язування глядачеві «національної ідеї», яка полягає в печалі за великим минулим, за Імперією. Особливо це помітно у російських стрічках («Втомлені сонцем-2» М. Міхалкова). Або, на потребу іноземному глядачеві, продовжують культивувати образ «дикого, але доброго хлопця в шапці-ушанці» (Лозниця). І фільм Міхалкова, і стрічка Лозниці були цьогорічними учасниками Канського кінофестивалю. А відкривався цей найпрестижніший європейський кінофорум стрічкою Рідлі Скота «Робін Гуд».

Рідлі Скот, відомий в світі режисер грандіозних блокбастерів, був і цього разу вірним своїй стилістиці: ті ж актори, та ж жага до сучасного стилю передачі батальних сцен із минулого, як завжди — чудова операторська робота і гумор, що часто рятує невдачу режисуру. Зрозуміло, що ця екранізація безсмертної історії про англійського лучника Робіна Лонгстрейда

— далеко не останній фільм на цю тематику. Річард Левине Серце та його війська, історія Англії — це клондайк для будь-якого режисера та його знімальної групи. Це вічна тема для кіно, і я впевнена, що ще багато поколінь режисерів будуть знімати кіно про славного Робіна Гуда з точки зору свого покоління, своєї естетики. Хтось, беручи саме цей пласт історії, буде робити акцент насамперед на політиці: тогочасних відносинах між Францією та Англією, ганьбою для англійців і перемогою французів. Хтось буде плакати за епохою Річарда і сумувати, що так ганебно «відпочила природа» на його братові та спадкоємцю — королі Іоанні. Хтось взагалі прибере будь-які історичні факти з сюжету, створюючи ще один міф про великого і прекрасного «доброго і чесного» розбійника Робіна Гуда. Рідлі Скот взяв всього потрошку: трошки історичних фактів (які наважився навіть заради сюжету змінити), трошки міфів, трошки романтики та гумору, і приправив це все сучасними можливостями кінематографа.

Отже, розпочнемо із сюжету. Старий Річард Левине Серце із похмілля нападає на французький замок і отримує стрілу у горло. Благородний лицар Роберт Локслі везе в Англію корону короля, але потрапляє у пастку і вмирає на руках дезертира — Робіна Лонгстрейда (якого з часом світ знатиме як Робіна Гуда). Робін

привозить корону королеві-матері. Королева розуміє, що її молодший син — Іоанн, бабій із замашками наркомана, — далеко не ідеальна кандидатура для англійського трону. Та робити нічого — Іоанн стає королем. Він звільняє всіх відданих Англії людей, натомість пригриваючи на грудях зрадників, що таємно ведуть до берегів Англії французький флот та сіють ненависть до Іоанна між англійськими баронами. Під прапором короля зрадники захоплюють і спалюють англійські села та міста, обкладають їх непомірними податками. Назріває бунт. А Робін тим часом разом із друзями оселяється у садибі мудрого та старого лицаря.

Він погоджується грати роль його сина та зятя, аби в старого та його невістки не відібрали землю. Живуть вони радісно і весело, поки на їх землю не нападають зрадники... Початок фільму мені особисто здався занадто нудним і не цікавим. Режисер демонструє (іноді перекручуючи саму історію) всім відомі події. Та згодом дія стає динамічнішою, починається розвиток характерів. Так смішно дивитися на голівудську посмішку Рассела Кроу (занадто білі для тих часів зуби), але костюми і грим — ідеальні, начебто зняті із справжніх лицарів. Взагалі, якщо казати про персонажів, їх Рідлі Скот показує такими, якими сам їх бачить. Король Ричард — втомлений

від своїх обов'язків, з пласким гумором і самозакоханий. Робін — герой і просто красунчик. В американському кінематографі обов'язково повинен бути тандем герой-антигерой. І якщо Робін — це уособлення благородства, тонкого гумору і лицарства, то його антипод (до речі, чудова акторська гра Марка Стронга) — сер Годфрі: це уособлення зовнішнього та внутрішнього скалічення, комплексів та ненависті. Як завжди, неповторна Кейт Бланшет чудово зіграла невістку старого лицаря (Макса фон Зюдова). Леді Меріон Локслі — це насамперед відданість своїй моралі; це жінка, яка несе відповідальність за батька чоловіка (якого вона майже не знала), за

людей і землю. Вона — скеля, залізо (яке із часом теж починає відчувати кохання). Меріон розуміє, що вона повинна бути мудрою і сильною, аби втримати старого і маєток. На мій погляд, саме характер Меріон режисеру вдалось розкрити якнайкраще: від замкненої і жорсткої людини (яка, окрім фізичної краси, не має нічого жіночного), через втрату чоловіка і свекра, через горе звичайних людей і власну закоханість вона розквітає як жінка.

Рассел Кроу — веселий і безклопітний чоловік, що створив на екрані образ, безумовно, героїчний (його героїзм якийсь вроджений, існуючий сам по собі). При цьому Кроу вдалось

створити образ людини, що живе начебто одним днем, а тому нічого не боїться. Він і авантюрист, і комік, от тільки любові в його очах я не побачила. Та для режиссера, як мені здалось, любовна лінія — це тільки один із задників декорації, щось другорядне. Дуже вражають зняті Скотом батальні сцени. Це — його стихія. Згадайте попередню Стрічку Рідлі Скотта «Гладіатор» — та ж знімальна група, ті ж актори і той же апофеоз у вигляді бійки. Скоту вдається у масових сценах передати долю цілого народу. Тут є і радість, і горе, і подвиг, і романтика і навіть менталітет окремо взятого народу та епохи. Він знімає фінали своїх стрічок як гімн людської гідності, в них ідеальні мізансцени, світло, рапід та кругова панорама. Все доречно. Мабуть, саме сценою бою на березі моря і треба було закінчити цей фільм. Але Рідлі Скоту треба було, звісно, роз'яснити глядачеві, що ж сталося далі: Мерілон і Робін разом з друзями сховались у лісі. Іоанн наказав ввіймати зрадника Робіна Гуда. Для Англії настали важкі часи.

Історичне кіно — вкрай невдячна праця, бо гадати, чи поверне фільм вкладені в нього величезні гроші, чи ні, ніхто не візьметься. Історичне кіно — це найдорожчий кінопродукт (через дороге виготовлення костюмів, декорацій та реквізиту). Після краху в прокаті стрічок «Олександр» та «Царство небесне» інвестори не поспішають вкладати гроші в історичну тематику. Набагато вигідніше зняти ще одну фантастичну містерію чи родинну мелодраму на сучасному матеріалі, ніж створювати історичне полотно. Самі глядачі не мають великої зацікавленості в історичних фільмах. Це і не дивно: інтелект падає по всьому світі, людей не цікавлять книги, зникає жага до знань, натомість абсолютна більшість населення хоче «хліба та видовищ». Кінотеатри стають місцем сприйняття не кіномистецтва, а «масової культури». Та, поки люди вірять в казку, поки існують (хоча і все рідше) поняття порядності, благородства та справжнього кохання, історичне кіно буде жити.

Анотація. У своїй статті «Не вірю» її автор, кінорежисер і сценарист Марина Кондратьєва, досліджує з точки зору кінокритики тенденції жанру історичної драми. В основі статті — драматургічний розбір фільму «Робін Гуд» (2010). Так само в статті з точки зору кінокритики розбираються основні принципи сучасного кіновиробництва, жанрова кон'юнктура, питання фінансування фільмів і глядацького сприйняття.

Ключові слова: драматургія, кінематограф, кінокритика, кіновиробництво, кон'юнктура.

Аннотация. В своей статье «Не верю» ее автор, кинорежиссёр и сценарист Марина Кондратьева, исследует с точки зрения кинокритики на новые тенденции жанра исторической драмы. Основа статьи — драматургический разбор фильма «Робин Гуд» (2010). Также в статье с точки зрения кинокритики разбираются основные принципы современного кинопроизводства, жанровая конъюнктура, вопросы финансирования фильмов и особенности зрительского восприятия.

Ключевые слова: драматургия, кинематограф, кинокритика, кинопроизводство, конъюнктура.

Summary. In the article «I do not trust», the author — film director and script writer Marina Kondratyev investigates from the point of view film critics of a tendency of a genre of a historical drama. The basis of article is dramaturgic analysis of a film «Robin Hood» (2010). As from the point of view film critics understand article the cores points of modern film production, genres, questions of financing of films and spectator perception.

Keywords: drama, film, film criticism, film production, market fluctuations.